

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/194/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115236544
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4115236544.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v spore žalobcu: Y. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, Y. - S., zastúpený: JUDr. Miroslav Bachynec, advokát, so sídlom Podbiel 177, proti žalovanému: K. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., I. XX, o zaplatenie 12.965,43 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 13. marca 2018, č. k. 9C/685/2015-92, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby ohľadne sumy 10.778,45 eura s príslušenstvom **p o t v r d z u j e**.

V ostatnej zamietajúcej časti výroku nad sumu 10.778,45 eura s príslušenstvom a výroku o náhrade trov konania napadnutý rozsudok **z r u š u j e** a vec vracia prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len "OSP", účinný do 30.6.2016, od 1.7.2016 ako súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len "CSP") rozsudkom zo dňa 13. marca 2018, č. k. 9C/685/2015-92 žalobu zamietol. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca žalobou došlou na súd dňa 17.12.2015 žiadal, aby súd zaviazal žalovaného k zaplateniu istiny vo výške 12.965,43 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne odo dňa 21.12.2013 do zaplatenia a trov konania. Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že na základe ústnej žiadosti požičal v mesiaci október 2013 žalovanému sumu 9.000 libier. Neskôr žalobca požičal žalovanému ďalšiu sumu 1.826,13 libier, ktoré mu doručil prostredníctvom WESTERN UNION, ktoré žalovaný prevzal dňa 04.11.2013. Žalobca teda požičal žalovanému sumu v celkovej výške 10.826,13 eur, ktorá na základe dohody medzi žalobcom a žalovaným mala byť vrátená dňa 20.12.2013. Žalovaný odôvodňoval pôžičku kúpou osobného motorového vozidla. Žalovaný v dohodnutom termíne žalobcovi pôžičku nevrátil a nevrátil ju ani na viaceré výzvy zo strany žalobcu alebo V., ktorý žalovanému časť pôžičky vo výške 9.000 libier osobne odovzdal. Žalobca sa domnieva, že žalovaný takto koná z dôvodu, aby došlo k premlčaniu nároku na vrátenie požičanej finančnej čiastky.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že žalobu považuje za nedôvodnú, pričom má za to, že tvrdenia žalobcu nie sú podložené žiadnymi konkrétnymi dôkazmi. Žalovaný ďalej tvrdí, že si od žalobcu nepožičal žiadne finančné prostriedky v októbri 2013, ani v žiadnom inom dátume. Žalobcu dovedy vôbec nepoznal. Žalobca dlhší čas žil a pracoval vo I. G., kde žil a pracoval aj žalovaného známy V. K.. Na jeseň v roku 2013 žalovaný navrhol V. K., či by si nechcel zarobiť nejaké peniaze a zúčastniť sa spolu s ním jedného obchodu, ktorý sa mal týkať nákupu a predaja alkoholických nápojov za výhodnú cenu

a následného predaja tohto alkoholu za vyššiu cenu, záujemcu o kúpu alkoholu zohnal žalovaný. V. K. nemal o obchod záujem, nakoľko nemal k dispozícii voľné finančné prostriedky, avšak dal žalovanému kontakt na jedného kamaráta (z telefonického rozhovoru si žalovaný je meno nezapamätal), ktorý by bol ochotný podieľať sa na nákupe alkoholu približne v sume 2.000 eur, na čo mu žalovaný povedal, že by to zodpovedalo podielu 20 % z výnosu z predaja alkoholu, ktorý by žalovaný vedel predať približne za jeden mesiac. Žalovaný potvrdil, že žalobca mu začiatkom novembra 2013 poslal cez peňažnú službu Western Union sumu 1.826,13 libier. Žalovaný tiež tvrdí, že so žalobcom uzatvorili v ústnej forme, prostredníctvom telefonických rozhovorov, nepomenovanú zmluvu, obsahom ktorej bolo, že sa žalovaný spolu so žalobcom zúčastnia nákupu alkoholických nápojov v nákupnej hodnote približne 12.000 eur. Žalovaný mal k dispozícii vlastné finančné prostriedky v sume 10.000 eur a nežiadal od žalobcu ani od V. K. žiadnu pôžičku. Žalovaný uviedol, že on skutočne kúpil alkoholické nápoje, tento alkohol bol naložený v nákladnom aute, ktoré vlastnil žalovaného známy. Žalovaný pár dní čakal, kým mu príde na bankový účet záloha. Auto bolo odstavené v J., stálo vonku približne 2- 3 dni, nakoľko nemali k dispozícii garáž. Žalovaného známy, ktorý bol vlastníkom nákladného auta, žalovanému oznámil, že mu auto vykradli a poškodili. Tovar nebol poistený. O krádeži žalovaný ihneď informoval V. K. s tým, aby to oznámil žalobcovi. V. K. nepožadoval vrátenie sumy 1.826,13 eura pre žalobcu a to po dobu dlhšiu ako dva roky. Žalovaný ďalej uviedol, že aj on utrpel vysokú škodu v dôsledku krádeže alkoholu a v žiadnom prípade nemá nijakú právnu povinnosť kompenzovať škodu z neuskutočneného predaja alkoholu žalobcovi.

4. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že uzavrel so žalovaným zmluvu o pôžičke. Potvrdenie zo dňa 08.12.2015 nepreukazuje, že žalobca prostredníctvom V. K. odovzdal žalovanému peňažné prostriedky vo výške 9.000 libier. Na potvrdení je len podpis V. K., pričom podpis žalovaného, ktorým by žalovaný potvrdzoval, že peňažné prostriedky od žalobcu prostredníctvom V. K. skutočne prevzal, na potvrdení chýba. Súd má rovnako za to, že samotná kópia dokladu o doručení sumy 1.826,13 libier žalovanému ešte nepreukazuje, že táto suma bola žalovanému poukázaná za účelom pôžičky, ktorú mal žalovaný žalobcovi údajne vrátiť do 20.12.2013. Pokiaľ ide o sumu 1.826,13 libier, v tomto konaní nebolo spornou skutočnosťou to, či peňažné prostriedky v sume 1.826,13 libier žalovaný od žalobcu skutočne dostal, ale tá skutočnosť, či uvedené finančné prostriedky boli žalovanému poukázané za účelom pôžičky, ktorú mal žalovaný po uplynutí dohodnutej doby žalobcovi vrátiť. Súd bol toho názoru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno tvrdenia o tom, že medzi ním a žalovaným došlo k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke peňazí, na základe ktorej by žalovanému vznikla povinnosť požičané finančné prostriedky vrátiť. Pokiaľ ide o sumu 9.000 libier, spornou skutočnosťou bolo, či žalobca odovzdal žalovanému sumu 9.000 libier a či žalovaný uvedenú sumu prevzal. Žalobca túto svoju tvrdenú skutočnosť nepreukázal. Poukázal aj na rozpor v tvrdeniach uvedených v žalobe a na pojednávaní. V žalobe je uvedené, že žalobca odovzdal žalovanému prostredníctvom V. K. sumu 9.000 libier, pričom na pojednávaní žalobca uviedol, že požičal žalovanému 8.000 libier s tým, že mu vráti 9.000 libier. Vzhľadom na vyššie uvedené súd považoval žalobu za nedôvodnú a preto rozhodol tak, že žalobu zamietol.

5. Vzhľadom na to, že v konaní mal žalovaný plný úspech vo veci, súd s poukazom na cit. ust. §-u 255 ods. 1 CSP, priznal žalovanému náhradu trov konania.

6. Zistený skutkový stav právne posúdil podľa ustanovení § 657 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a § 255 ods. 1 CSP.

7. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Poukázal na to, že bolo potrebné vykonať výsluch svedka V. K., ktorého výsluch sa javí ako nevyhnutný. Podľa občianskeho zákonníka zmluva o pôžičke nemusí mať písomnú podobu. V konaní bolo preukázané, že na základe ústnej žiadosti prostredníctvom V. K. požičal žalovanému sumu 8.000,00 libier na základe dohody mal vrátiť 9.000,00 libier, sumu 1.826,13 libier mu na základe dohody o pôžičke poslal a ich prevzatie žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobnému návrhu aj potvrdil. Teda postupoval podľa občianskeho zákonníka v tom smere, že požičal finančné prostriedky dlžníkovi v dohodnutej výške, pri ktorej boli dohodnuté aj úroky, ktoré sa dlžník zaviazal vrátiť, o čom mala vedomosť aj tretia osoba svedok V. K., ktorý finančné prostriedky žalovanému odovzdal. Žalovaný sa požičané finančné prostriedky zaviazal vrátiť v lehote do 20.12.2013. Dôvody, akým spôsobom žalovaný mal nadobudnúť finančné prostriedky sú typické pre osoby so sklonmi k zatajovaniu objektívnej pravdy a k podvodnému správaniu. Podľa terajších zistení by mnoho vecí pomohlo, keby súd prvej inštancie prelustraval osobu žalovaného v civilných a trestných konaniach, ktoré sa viedli na Okresnom súde v Nitre a zistil by, o akú osobu zo strany žalovaného ide. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť ho prvoinštančnému súdu.

8. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

9. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len "CSP") po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolania bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario CSP, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby ohľadne sumy 10.778,45 eura s príslušenstvom je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť a v časti výroku o zamietnutí žaloby nad sumu 10.778,45 eura s príslušenstvom a výroku o náhrade trov konania bolo potrebné napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ CSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

10. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

11.1. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

11.2. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

11.3. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11.4. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

11.5. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

12. Odvolací súd uvádza, že v časti týkajúcej sa v žalobe tvrdenej pôžičky vo výške 9000 GBP (ktorá mala napokon pozostávať z 8000 GBP a 1000 GBP navyše), čomu zodpovedá pri kurze 0,835, suma 10 778,45 eura súd prvej inštancie rozhodol správne. Preto v ďalšom poukazuje jednak na sumu 10 778,45 eura, ktorá z hľadiska skutkových tvrdení v procese dokazovania pred súdom ako nárok neobstála a neobstála ani v odvolacom konaní. Následne odvolací súd uvedie dôvody smerujúce k zrušeniu tej časti napadnutého zamietajúceho rozsudku, ktorá uvedenú sumu prevyšuje.

13.1. Podľa § 149 CSP, prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

13.2. Podľa § 154 CSP, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

13.3. Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú

procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

14. Keďže zmluva o pôžičke predstavuje reálny kontrakt, k jej uzavretiu je nevyhnutné, aby veriteľ odovzdal predmet pôžičky dlžníkovi; pritom k odovzdaniu predmetu pôžičky spočívajúcim v peňažnom plnení môže dôjsť napr. fyzickým odovzdaním peňazí, alebo bezhotovostným spôsobom (bankovým prevodom peňažnej sumy z účtu veriteľa na účet dlžníka). Odvolací súd nevyklučuje ani odovzdanie peňazí „predĺženou rukou“, ale aj tento spôsob musel byť preukázaný.

15. Odvolací súd nezistil v dôvodoch odvolania žalobcu existenciu takých prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, ktoré by zahŕňali prípustnú novotu podľa ust. § 366 CSP. Žalobca nepreukázal tvrdenú skutočnosť o poskytnutí pôžičky 9000 GBP žalovanému pred súdom prvej inštancie a pre preukázanie takej skutočnosti dostal priestor. Na pojednávaní nenavrhol prostriedok procesného útoku spočívajúci v návrhu na doplnenie dokazovania výsluchom p. V.. Uvedený návrh bol žalobcom realizovaný až v konaní pred odvolacím súdom (v podanom odvolaní), pričom išlo o neprípustný prostriedok procesného útoku, ktorý nemohol odvolací súd pri hodnotení správnosti rozhodnutia v tejto časti pripustiť. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako nedostatočné preukázanie skutočnosti o poskytnutí peňažných prostriedkov 9 000 GBP žalobcom žalovanému len na základe vyhlásenia V. K. a tiež dôvod poskytnutých peňažných prostriedkov. Odvolací súd síce konštatuje, že aj písomné vyhlásenie V. K. je dôkazným prostriedkom, ktorý má svoju váhu, avšak v dôsledku rozporovania tvrdených skutočností žalovaným hodnoverným spôsobom sa tento dôkaz oslabil v takej miere, že na podporu preukaznosti tvrdení žalobcu bolo potrebné žalobcom produkovať ďalšie dôkazy. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý zamietajúci rozsudok v tejto časti (10 778,45 eura s príslušenstvom) potvrdil.

16. Pokiaľ išlo o žalobcom uplatnený nárok v sume prevyšujúcej sumu 10 778,45 eura s príslušenstvom, odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok (vrátane závislého výroku o trovách konania) zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože v dôsledku absencie dostatočného odôvodnenia súd svojim procesným postupom porušil právo žalobcu na spravodlivý proces.

17. Zásada iura novit curia totiž neznamená len, že súd pozná právo, ale že si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v ktorej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu svojich práv (Nález ÚS SR I. ÚS 59/2000 zo dňa 20. 12. 2001).

18. Zásada iura novit curia predstavuje povinnosť všeobecného súdu poskytnúť právnu kvalifikáciu skutkového stavu veci tak, ako ho označil účastník konania a ako vyplýva z vykonaných dôkazov (ide teda o subsumpciu zisteného skutkového stavu pod hypotézu príslušnej právnej normy) bez ohľadu na právne posúdenie poskytnuté účastníkom konania. Po subsumpcii skutkového stavu pod hypotézu právnej normy dochádza k interpretácii a následnej aplikácii príslušných právnych noriem, pri ktorej všeobecný súd uvedie, akým spôsobom skutkový stav právne posúdil, ktorú právnu normu na daný stav aplikoval a ako ju v okolnostiach prípadu interpretoval (Uznesenie ÚS SR II. ÚS 267/2015 zo dňa 23. 4. 2015).

19. Z hľadiska prvoinštančným súdom zistených skutočností ohľadne platby žalobcu na účet žalovaného (prostredníctvom služby western union) nebolo možné rozhodnúť o nároku žalobcu bez tohto, aby sa súd nevysporiadal s právnym posúdením dopadajúcim na zistený skutkový stav. Za situácie, že nepovažoval za preukázaný tvrdený dôvod „pôžičky“ zostáva nezodpovedané, aký právny dôvod pokrýva finančné prostriedky žalobcu dispozične prevedené na žalovaného (uvedená skutočnosť spornou nebola a finančné prostriedky u neho zostali bez ohľadu na ich spotrebovanie). Hoci žalobca tvrdil, že poskytol pôžičku, uvedený právny úkon uzavretej zmluvy o pôžičke ani nemusel byť platným právnym úkonom, resp. mohlo ísť o úplne iný právny dôvod poskytnutia peňazí, dokonca mohlo ísť o právny dôvod nepomenovanej zmluvy tak, ako tvrdil žalovaný a v konečnom dôsledku môže ísť o niektorý z dôvodov bezdôvodného obohatenia. Ak sa nejavia tvrdené skutočnosti strán dostatočné na ten účel, súd môže využiť pravidlo v zmysle § 150 ods. 2 CSP

20. Podľa § 150 ods. 2 CSP, na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia.

21. Pokiaľ žalovaný nepreukáže, že išlo o nepomenovanú zmluvu (na ktorú odkazoval v súvislosti s predajom alkoholu a účasťou žalobcu na obchode) a žalobca nepreukáže, že išlo o pôžičku, potom platí, že finančné prostriedky (v sume presahujúcej 10778,45 eura) sa dostali do dispozície žalovaného bezdôvodne. Postup je však taký, že primárne má žalobca (ako navrhovateľ súdneho konania) preukázať ním tvrdený právny dôvod „pôžičky“ a jej podmienky a žalovaný je povinný tiež preukázať ním tvrdený dôvod poskytnutia uvedenej sumy. Iba za situácie, že hodnoverne preukázaný nebude ani jeden z uvedených dôvodov, potom je na mieste bezdôvodné obohatenie.

22. V závere odvolací súd konštatuje, že v priebehu konania žalovaný vzniesol námietku premlčania, preto sa bude treba v novom rozhodnutí zaoberať aj uvedeným inštitútom (prednostne).

23. Vzhľadom k hore uvedeným právnym záverom, odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie výrok v zamietajúcej časti prevyšujúcej sumu 10 778,45 eura (a závislý výrok o trovách konania) podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

24. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).